

Гортаючи «Чорнобильський щоденник»

Віктор КОРНІЮК,
заслужений журналіст України

9 травня. КПП «Дитятки»

Із самого ранку сонце пече немилосердно. Щопівгодини доводиться виливати рідину, яка збирається під пластиковою плівкою капрових респіраторів. Вона світло-червоного кольору. Як пояснюють нам представники штабу цивільної оборони, триває активний розпад радіоактивного йоду. Його ми й вдихаємо. Дере в горлі. У кожного шия, наче в спортсмена-борця. Очевидно, так на йод реагує щитовидка – шия розпухає. Правда, в Іванкові лікарі давали нам для профілактики випити якісь пігулки.

У Чорнобиль я прибув на патрульному автомобілі ще вчора надвечір. Доповівши керівникові оперативного штабу МВС республіки генерал-майору міліції В. Піціурі та одержавши відповідні вказівки, повернувся в Дитятки. Моє завдання – організувати тут роботу контрольно-пропускного пункту – КПП, встановити жорсткий контроль за в'їздом транспорту і людей до 30-кілометрової зони та виїздом звідти. Довкола по периметру облаштована загорожа з колючого дроту. В Зону кілька в'їздів. Центральний із них – КПП «Дитятки».

Спецтехніка та спецвантажі в Чорнобиль їдуть удень і вночі. Обстановка там залишається складною: ошаленілий Четвертий ніяк не підкоряється. Перевести дух ще не можна. Про це вчора ми дізналися від авторитетних учасників ліквідації аварії – академіків В. Легасова і Є. Веліхова. Їхню службу «Волгу» автоінспектори, згідно з вимогами інструкцій, зупинили на виїзді із Зони. Доки дозиметристи заміряли радіацію на колесах, удалося перемовитися з цими відомими спеціалістами в галузі ядерної фізики. Обидва страшенно стомлені. На їхніх плечах величезна відповідальність, від їхньої компетентності й рішучості сьогодні залежить доля не тільки нашої держави, а й усієї Європи. Ось такий він, страшний для людства мирний атом, коли виходить з-під контролю.

Пам'ять мимоволі переносить мене до епізоду з армійської служби на півострові Камчатка.

...Польова кухня прибула на позиції нашого батальйону вчасно. Пролунала команда на обід, і солдати, кинувши саперні лопатки, якими облаштовували бліндаж,

Час дедалі більше віддаляє нас від тієї вікопомної події, коли ядерне пекло Чорнобиля розділило життя на «до» і «після». Стираються в пам'яті окремі деталі й епізоди втихомирення ядерного монстра, відходять у вічність здебільшого забуті державою і владою чорнобильці-ліквідатори, котрі врятували Землю від техногенної катастрофи.

Тож пропоную читачам власні спостереження і враження, занотовані в записник у травні-жовтні 1986 року під час службових відряджень до 30-кілометрової зони. Принагідно скажу, що тоді очолював прес-службу Управління ДАІ МВС УРСР, маючи звання майора міліції. Біль і тривоги Чорнобиля на собі відчував протягом 40 днів і ночей.

стали дружно діставати з речових мішків котелки й ложки. Сполоснувши руки та нехитрий солдатський посуд у річці, що текла поруч, потягнулися на смачний запах польової кухні. Відчайдухи, як завжди, підхопили когось на сміх, хтось обурююся, хтось весело реготав.

– Молодо-зелено! Їм би тільки привід, – з усмішкою констатував майор Іваніхін, наш батяня-комбат, затягнувшись міцною цигаркою. За ним дружно задиміли ротні та взводні, підставляючи обличчя теплому сонячному промінню короткого камчатського літа. Всі були задоволені: наш батальйон мав прекрасні результати в ході дивізійних навчань. Викладалися і ми, офіцери, і солдати. Усім хотілося ділом довести, що не даремно служимо таки в першому батальйоні полку. Та й комбату ось-ось виходив термін присвоєння чергового військового звання – підполковника.

І раптом за річкою, над лісом, став рости-виростати величезний гриб...

– Атомний вибух! Надіти протигазу! Всі в укриття! – залунали команди офіцерів.

Характерна ознака 30-кілометрової Зони

Хоча ми, командири стройових підрозділів, знали, що насправді це тільки імітація вибуху атомної бомби, усім стало моторошно.

За лічені хвилини здійнявся сильний вітер, довкола потемніло від піску та пилу. Видовище, щиро кажучи, не для легкодухих...

Тим часом співробітники зведеної роти ДАІ (усі з Черкащини), надані мені для несення служби на КПП, привозять з Іванкова будівельний фургончик. У лісо-смузі вирубуємо тонку довгу соснину – облаштуємо шлагбаум. Такі перші офіційні ознаки КПП. Дозиметристи заміряють рівень радіації на всіх, без винятку, машинах, що виїздять із Зони. Це переважно бетоновози, і кількість радіонуклідів на автомобілях досить значна, особливо на шинах. Зупиняю поливальний автомобіль, який прямує в Чорнобиль. Видаю припис водієві: залишатися тут, мити всю техніку. Результати маємо очевидні: після миття рівень радіації значно зменшується. І слава Богу! Що менше її вивозять, то краще!

В'їзд до Зони тільки за спецперепустками, їх видають в Іванкові. Без таких перепусток не має права на в'їзд ніхто. Цивільне населення, а це здебільшого евакуйовані, ремствує. Людей можна зрозуміти: евакуйовувалися всього на три дні з нашвидкуруч зібраним скарбом. Тепер збагнули, що на нових місцях без роками нажитого добра їм не обійтися, їдуть, хто чим може. Раз у раз вислуховуємо на свою адресу гнівні, а головне – несправедливі слова.

Ось чоловік за кермом трактора з причепом хоче з дружиною дістатися села Лельов. У них троє дітей. Треба забрати хатні речі, одяг. Пояснюю, що в Лельові, від якого рукою подати до бунтівної АЕС, рівень радіації в кілька разів перевищує життєво допустимі норми. Обоє мало не навколійки падають: пустіть та й годі! Ми чужого не заберемо, ми ж тільки своє... Шкода, що не розуміють, з якого пекла разом із дітьми вони вчасно були евакуйовані. Прикро, що емоції беруть гору над глуздом. Так, у кожного з нас є серце. Але ще є наказ. Його слід неухильно виконувати!

По обіді, а це можна вже назвати вечерею, бо майже 18-та година, присідаю у фургончику перепочити. До речі, про обідній пайок. У пластиковому кульку – шматок напівкопченої ковбаси, сирок плавлений, 20 грамів масла, рибна консерва, півбуханки хліба й півлітрова пляшка мінеральної води. Комусь вистачає, а комусь – ні. Можна було б і калорійніше харчувати людей. Про це кажу представникові господарчого управління, котрий привіз обідні пайки. Пообіцяв забезпечити нас талонами на харчування в Чорнобилі.

Довго перепочити не вдається. До КПП під'їхала колона військової спецтехніки. Таких машин і механізмів досі мені ще не доводилося бачити. Старший колони – капітан – доповідає мені, як старшому за званням, що необхідно проїхати в район ЧАЕС. Просить організувати супровід патрульним автомобілем, бо в Зоні їх чекають не дочекаються, а колона вже затрималася в дорозі більш як на три години. Ситуація екстремальна.

Оскільки супровід – моя компетенція, сідаю в патрульний автомобіль. За кермом старшина міліції Мирон Мулик із ДАІ Івано-Франківської області. Він вмикає фронтальні маячки, я беру мікрофон гучномовця. З Богом!

Зустрічні машини дружно поступають дорогою нашої колоні. Черевач – перше село на шляху в 30-кілометровій зоні. Моторошно від безлюддя. Правда, біля деяких осель ходять, мов привиди, солдати хімпідрозділу, всі в гумових спецкостюмах. Вони проводять дезактивацію. Інколи на шлях вискакують здичавілі кури, кролі. Вражає фантастичної величини травневий квіт яблунь, груш, вишень. Ось вона, радіація! Цікаво, якими будуть плоди восени?

В'їхавши в Чорнобиль, повертаємо ліворуч на Лельов. Обабіч дороги, куди не киць оком, повно спецтехніки, вантажів. Здається, все змішалось: люди, автомобілі, техніка... Але раду цьому дають мої колеги, співробітники ДАІ. Всі вони у стандартній міліцейській формі, на обличчях, як і в нас, респіратори. На долю автоінспекторів, без перебільшення, випали тут неймовірні навантаження. Дається взнаки й радіоактивний пил, що тягнеться за машинами. Та й дуже спекотно. Але ніхто не скаржиться, бо прагнуть зробити все можливе, аби якнайшвидше приборкати атомну стихію.

Аж ось за селом майданчик, де має розвантажуватися військова колона. Звідси добре видно четвертий енергоблок, над яким кружляє вертоліт. Тепло прощаюся з капітаном, хай їм щастить. Ми зі старшиною Мироном Муликом повертаємо назад.

Зупиняємося на пункті контролю, дозиметристи перевіряють нашу машину. Оскільки прилади зашкалюють, нас скеровують на пункт санітарної обробки – ПУСО. Інакше не можна, з радіацією жарти погані.

Пізно ввечері, вже в Іванкові, мені стає зле, дуже нудить. Керівник групи, заступник начальника ДАІ республіки підполковник міліції В. Богаденко наливає «фронтонік» сто грамів. Господи, сьогодні ж День Перемоги! Зі святом Вас, фронтовики! Зі святом, дорогий тату! Випиваю і впадаю в неспокійний сон.

20

12 травня

Сьогодні вже двічі в Зону супроводжували колони спецвантажів патрульним автомобілем. Обидва рази на ПУСО солдати довго не могли відмити нашу «патрульку». Невидимий окупант – радіація – дедалі більше накопичується на металі. Довелося добре помитися в похідній солдатській бані й нам із водієм – старшиною міліції Мироном Муликом. Особливо «фонило» волосся. Але після бані та ретельної очистки одягу рівень радіації значно зменшився. Щиро кажучи, на неї (радіацію) сьогодні ніхто не звертає уваги. У кожного є конкретне завдання, і він його виконує.

Чорнобильська біда, за моїми спостереженнями, згуртувала людей, змусила мимоволі вдатися до самоаналізу, позбавитися багатьох егоїстичних рис характеру. Люди стали відвертішими, щирішими, доброзичливішими.

Учора саме життя поставило нас перед дещо незвичним фактом. До КПП узяком під'їхав кременезний чоловік, зовні схожий на Будулая з фільму «Циган». Під час знайомства з'ясувалося, що це голова місцевого колгоспу ім. Мічуріна Андрій Пилипович Кущенко. Зона колючим дротом розділила господарство навпіл. Стало-

Заміри рівнів радіації на території Зони

ся так, що корми для худоби (силос, сіно, солома) опи-нилися по той бік дозволеної межі. А корівок годувати ж треба!

Прошу дозиметристів під'їхати з «Будулаєм», щоб заміряти рівень радіації на кормах. Невдовзі доповідать, що вона в межах допустимої норми. Тобто не відрізняється від рівня, який у корівниках. Ситуація, скажу я вам!

Довелося після одного із супроводів спецтехніки та вантажів заїхати в Чорнобиль в оперативний штаб МВС республіки й заручитися підтримкою генерал-майора міліції В. Піцюри. Голова колгоспу від щастя мало не на сьомому небі. Я ж попросив його по можливості організувати нам гарячі обіди. Бо навантаження на людей таке велике, що поїхати аж у Чорнобиль в ідально немає змоги. «Будулай» – молодець! Таки викроїв для нас харчів (тепер службу на КПП «Дитятки» несуть уже 6 чоловік). Сьогодні їли наваристий борщ, котлети з картопляним гарніром, які в термосах привезла машиною колгоспна куховарка тітка Марія. Вона напоїла нас і смачним компотом із сухофруктів. Хлопці задоволені.

Чимало праці ми вклали й в облаштування самого КПП. Пост уже набув, я сказав би, цивілізованого вигляду. Навіть уночі тепер у нас повна безпека: навколишня територія освітлюється. Начальник УВС Київського облвиконкому генерал-майор міліції В. Корнійчук, укотре їдучи до Зони, по-діловому зреагував на моє прохання. Буквально за кілька годин на КПП доправили міні-електростанцію.

16 травня

Сьогодні, після трьох днів перепочинку в Києві, де проходив обстеження та одночасне лікування (спасибі лікарям – поставили на ноги), знову виїзд у Зону. Цього разу мені випала роль своєрідного гіда. Супроводжував своїх добрих друзів – журналістів Миколу Бакланова з газети «Известия» та Віктора Нікіпелова з «Правди України». Обидва вирушили сюди, як то кажуть, за покликом професії, навіть не встигнувши оформити відряджень.

Ідемо ми патрульним автомобілем уже іншим. За кермом – старшина міліції Андрій Шейко. Мирон Мулик роботу в Зоні закінчив, його відправили в Івано-Франківськ, за місцем служби.

І Миколу, і Віктора цікавить безліч питань і проблем. Відповідаючи на їхні запитання, про себе відзначаю, як багато змінилося на дорогах чорнобильського напрямку. Одразу за Києвом уже працює КПП ДАІ. Серед автомобілів не видно жодного з приватними номерами, у транспортних потоках тільки машини, задіяні в роботах з ліквідації наслідків аварії на атомній станції.

Зміни й на КПП «Дитятки». Тут уже інші співробітники. За начальника – старший лейтенант міліції Віктор Гаркуша з ДАІ тієї ж таки Черкаської області. За роботою я якось не підраховував, скільки транспорту за добу проходить через пост. Віктор дістає спеціальний журнал: більше тисячі одиниць! Мені приємно, що нова зміна продовжує наші традиції. Зокрема, випускають «Бойовий листок». Адже ми, без перебільшення, – на передовій. Триває справжня війна, тільки ось ворог невидимий. І це, на жаль, декого розслабляє. Кризь вікно автомобіля бачу, як на узбіччі на траві сидять, перепочиваючи, солдати, як в окремих автоінспекторів, котрі регулюють дорожній рух, респіратори висять на шиї. А побачивши, як роздягнуті, в самих лише плавках, солдати строкової служби проводять дезактивацію транспорту, я був просто ошелешений. Радіація ж – ворог підступний! Де батьки-командири?

Доки М. Бакланов і В. Нікіпелов говорять із керівником штабу МВС республіки генерал-майором міліції В. Піцюрою, розмовляю зі своїм колегою капітаном міліції Сергієм Каракаєм, який працює тут у складі оперативної групи ДАІ. Під його керів-

Разючі зміни сталися й на дорогах 30-кілометрової зони. Скрізь чітка організація руху. Для цього, знаю достеменно, співробітники ДАІ встановили понад дві з половиною тисячі дорожніх знаків і панно. Тепер «орієнтуватися» тут нескладно, водії одержали максимум необхідної інформації. Найголовніше – у Зоні не зареєстровано жодного ДТП.

Щойно розповідав про це кореспондентам всеюжною телепрограми «Время». Хлопці – справжні знавці своєї справи. Правда, й відеоапаратура в них високопрофесійна. У наших колег з УТ такої немає, це точно. Бо й вони в зоні часті гості. Завдяки журналістам, їхні публікаціям і телерадіорепортажам увесь світ сьогодні уважно стежить за подіями в чорнобильській Зоні. На жаль, бунтівний четвертий енергоблок усе ще не підкоряється: періодично стріляє і стріляє в небо радіонуклідним попелом мирний атом.

Його наслідки вже відчуваються. Наприклад, у нас із Мироном Муликом дедалі частіше починає текти з носа кров, страшенно болить голова. Але нікому нічого не кажемо. Ми – люди в погонах і повинні до кінця виконати поставлені перед нами завдання.

По кілька разів на день зриваються пилові бурі. Вітер ураганної сили здіймає в небо стовпи піску й куряви, забиває очі. Це результат розстрілювання спеціальними артилерійськими гарматами грозових хмар, що збираються в районі Чорнобильської АЕС. У такий спосіб у Зоні намагаються уникнути дощу, а відтак – проникнення радіонуклідів глибоко в ґрунт.

21

ництвом і за безпосередньою участю встановили дорожні знаки на під'їздах до четвертого блока, біля адмінкорпусу АЕС, збудували об'їзну дорогу, що дала можливість водіям уникнути високих доз радіоактивного опромінення. Але хлопці героями себе не вважають – виконували поставлені завдання.

У нас із колегами-журналістами було ще багато зустрічей із учасниками ліквідації наслідків аварії: спеціалістами, медиками, військовими, водіями, співробітниками ДАІ та інших служб міліції.

Усі вони спокійні. Впевнено, чітко роблять кожен свою справу. Тут, у Зоні, вже діє потужна будівельна база в районі залізничної станції Вільча. Шахтарі й метробудівці ведуть проходку для створення захисної подушки під аварійним реактором. Щодо дезактивуються сотні тисяч квадратних метрів радіаційно небезпечних ділянок. Поменшало авралів. Життя в Зоні поступово налагоджується, стає ритмічнішим...

Увечері, на виїзді із Зони, заходимо в польову баньку. Радіаційна профілактика – обов'язок кожного ліквідатора. Змиваємо радіаційний бруд. А його накопичилося чимало, особливо у волоссі. У бані звертаємо увагу на глибокий шрам на спині в старшини міліції Андрія Шейка – водія нашої «пат-

рульки». Моїм колегам-журналістам удалося розговорити мовчазного старшину. Дізнаємося, що цю позначку, яка могла б стати для нього мало не фатальною, залишили небезпечні злочинці, котрих Андрію довелося затримувати. На такі сутички йому «везе»: не раз доводилося брати на гарячому викрадачів машин, виходити одному проти кількох бандитів. Перемагав завжди він, інспектор ДАІ Андрій Шейко...

10 ЖОВТНЯ

У моєму розпорядженні, як керівника оперативної групи Державтоінспекції Зони, є вертоліт. На його череві відповідний напис – «ДАІ». Сьогодні знову за дорученням керівництва оперативного штабу МВС робили обліт Зони по периметру. Укотре переконуюсь, що в повітрі радіаційні дози вищі, ніж на землі. І в мене, і в пілота (а він гвинтокрилом прилітає сюди щодня аж із Жулян) обличчя стає бурякового кольору, страшенно дере в горлі, голос хрипить, наче в уболівальника після футбольного двобою за участю улюбленої команди. Особливо це гостро проявляється на підльотах до АЕС.

Зверху добре видно на полях та городах стежки-доріжки, второвані дикими звірами. Адже з весни, ще до аварії, встигли посадити картоплю, інші овочеві культури, засіяти зернові. Тепер це легка здобич диких кабанів, лосів, іншої звірини.

Коли пролітаєш над селами, в око впадають фантастичних розмірів плоди на фруктових деревах. З весни все буяло надзвичайно пишним квітом, а тепер ось і доспіли велетенські яблука та груші. Цікаво, чи можна їх споживати? Гадаю, ні.

Подеколи пілот звертає мою увагу, вказуючи вниз рукою, на людські постаті, які стрімголов біжать з городів до хат. Це так звані самосели. Очевидно, думають, що у вертольоті прилетіла якась комісія, щоб відселити їх у чисту зону. Сумно на душі від усього цього.

20 ЖОВТНЯ

Наш надійний помічник – БТР

Сьогодні в нас був своєрідний день відкритих дверей. Начальник оперативного штабу МВС республіки полковник міліції М. Бурлаков доручив мені опікуватися групою журналістів, котрі приїхали в Зону для підготовки матеріалів до Дня міліції.

Відповівши на численні запитання, пропоную зробити «екскурсійну» поїздку в Прип'ять. Для цього маємо армійський бронетранспортер із бортовими написами

Дрімаючи в машині дорогою на Київ, я раптом ловлю себе на думці, що так уже склалося в житті: там, де важко, небезпечно й відповідально, – там передовсім співробітники органів внутрішніх справ. Вони прибули перші й в окуповану радіацією Прип'ять тієї вікопомної квітневої ночі, яка розмежувала наше життя.

Аж ось «Зелений мис». Це селище вахтовиків на березі Прип'яті. Сюди із Зони прокладена сучасна широка дорога, на яку може сідати навіть літак. Поруч у заплаві стоять річкові кораблі, де також тимчасово проживають ліквідатори наслідків аварії на ЧАЕС. У гості до вахтовиків частенько доводилося супроводжувати відомих естрадних співаків і артистів, зокрема А. Пугачову, В. Леонтьєва, В. Толкунову. Піснюю, добрим словом, гумором вони поліпшують настрій тим, хто вдень і вночі виконує аварійно-рятувальні роботи.

Оперативна група ДАІ 30-кілометрової Зони.
Жовтень 1986 р.

білою фарбою «ВАІ – ДАІ». Він, до речі, не раз виручав і мене, і моїх попередників у зонах підвищеної радіації. Серед тих, хто охоче погодився на це, мій давній знайомий – кореспондент «Вечірнього Києва» Олександр Швець. При в'їзді в місто енергетиків фотографуємося на фоні стели «Прип'ять-1970».

Шістнадцять років вирувало повнокровним життям це місто: народжувалися діти, розбудовувалися оселі, школи, лікарні. Відтепер воно за колючим дротом. Це своєрідна зона в зоні. І в'їзд сюди за особливими перепустками. Скрізь безлюдно, хіба що зустрінеш співробітників міського відділу міліції. Вони позмінно несуть цілодобову службу. Асфальт покритий сіро-зеленою плівкою. Завдяки цьому рівень радіації на вулицях Прип'яті в межах допустимої норми. А ще тут представники спеціальних військових підрозділів проводять новими засобами своєрідні експерименти з дезактивації фасадів та дахів будинків.

У центрі міста, біля міського партії, зустрічаємося з його першим секретарем О. Гаманюком. Він тут також днює й ночує. Справ дуже багато. Вірить, що Прип'ять у недалекому майбутньому знову наповниться людським гомоном та дитячим сміхом. Фотографуємося на згадку.

Побували журналісти в міськвідділі міліції, ознайомилися з особливостями роботи правоохоронців. Відвідали міський критий ринок. Тепер тут своєрідний гараж-цвинтар. Коли прийняли рішення про державні гарантії щодо забезпечення новими автомобілями евакуйованих із 30-кілометрової зони, всі вони (хто мав у власності) дружно звезли в Прип'ять свої легковики, добряче нашіпиговані радіонуклідами.

Підїхали ми й до адміністративного корпусу ЧАЕС. Журналісти почали розшукувати компетентних фахівців, брати в них інтерв'ю. Усіх цікавить одне: коли буде остаточно споруджено саркофаг, який захоронить пошкоджений реактор? Їм розповідають, що для прискорення робіт у Зоні відчуження збудовано чотири бетонні заводи. Бетон сюди на будмайданчики машини везуть цілодобово. День і ніч тривають роботи. У небо підняли аеростат, з якого двома потужними прожекторами освітлюється будівельний майданчик.

Під вечір ми організували братам-журналістам баньку з вінниками. Вона, до речі, розташована в Чорнобилі на території пожежної частини. Випили «фронтвих» сто грамів із причепом, закусили традиційним салом із житнім хлібом.

28 ЖОВТНЯ

Сьогоднішній випадок змушує глибоко замислитися над нашою людською суттю.

Разом зі своїм московським колегою майором міліції Михайлом Сафроновим перевіряємо несення служби нарядами та постами ДАІ. Офіцери й сержанти чітко відповідають на поставлені запитання, досконало знають свої права та обов'язки. Молодці! Зауважень у нас немає.

І раптом на КПП «Черевач» поруч із двома автоінспекторами бачимо стареньку жінку. Звідки вона могла взятися майже в центрі 30-кілометрової Зони? Що тут робить?

У відповідь – рясні сльози. Жінка ридає так, що нам ніяково. Нарешті заспокоїлася. Розповідає, яка придибенція з нею сталася. До аварії жили вони з чоловіком Андрієм у Копачах. Виростили трійко діток, пережили фашистську окупацію. За зв'язок із партизанами село мало не спалили. Одне слово, натерпілися. Поволі життя налагодилося. Як стала до ладу атомна станція, дід Андрій почав працювати там двірником. Уранці після аварії він підмітав біля адмінкорпусу, збирав голими руками радіоактивні уламки, сам того не відаючи. «Ухопив» велику дозу. Лікувався навіть у Москві. Нині вони живуть у новозбудованому «чорнобильському» селі аж у Згурівському районі. Дід надумав помирати, але тільки в ліжку, на якому спали все життя. Та воно залишилося в Копачах. Аж тут – okazія: гурт земляків їде машиною в рідне село, маючи відповідний дозвіл. Напросилася й вона, баба Наталка. Взяти – взяли, але назад забрати забули. І знову – важке ридання...

На посту невдовзі зупиняємо військову вантажівку. Поруч із водієм молоденький лейтенант. Згоден забра-

Фото на згадку. Третій зліва – перший секретар Прип'ятського міського партії О. Гаманюк

23

ти нехитрий скарб потерпілої і відвезти її в Іванків, але просить видати припис для звіту перед своїми командирами. Бланки таких приписів у мене, як у начальника ДАІ Зони, є. Згода!

Їдемо в Копачі! Тут від побаченого й почутого нам із Михайлом стає моторошно. З безлюдних дворів вискакують напівздичавілі коти. На щастя, вони неагресивні. Труться об наші чоботи, жалібно нявчать, ні, не нявчать – голосять. Беремо з «патрульки» пакети з молоком, наливаємо в бляшанки. За мить молока не стає. Бідні тварини! Віддаємо їм усі наші молочні запаси.

Допомагаємо бабі Наталці закинути в кузов армійської вантажівки розібране ліжко, стареньке, засиджене мухами дзеркало, ще деякі речі домашнього вжитку. Супроводжуємо аж до виїзду із Зони. На прощання наша старенька «хрещениця» падає навколішки, намагається поцілувати нам руки. Ніяковіємо, ледве заспокоюємо розчулену жінку. Вона дякує всій міліції за чуйність, за людяність, за те, що знову віритиме в людську порядність. Це каже проста напівграмотна поліська жінка. У нас із Михайлом, уже добряче очерствілих у буденній боротьбі з наслідками мирного атома, стискається серце й на очі навертаються сльози.

Увечері автоінспектор, який супроводжував потерпілу від людського бездушся сусідів жінку, доповідає, що все гаразд. Бабі Наталці пощастило й в Іванкові. Там наші співробітники посадили її з речами на машину, яка їхала до їхньої з дідом Андрієм нової домівки.

Хай Вам щастить, бабо Наталко!

Фото Ігоря Костіна та з архіву автора.

Перевірка несення служби нарядами ДАІ біля адмінкорпусу ЧАЕС

